

orium nostrum venum si sed a vespere die sabbati usque ad vesperam diei Dominici sequestrari a rurali opere & ab omni negotio, sed divino cultui vacamus.

Alterum, quod occurrit in Sancto Augustino, est, in Libris, qui dubio procul genuini sunt, tradi diem Dominicum Deo sacramum esse ob Jesu Christi Resurrectionem, atque ea de causa festum esse. Et ejus Epistolam 119, cap. 19. Dies tamen Dominicus non Iudeis sed Christianis Resurrexisse Domini nominis est, & ex illo habet capitulum eiusdem sciam. Sermone 15. de verbis Apolloli ait: Resurrexisse Iesu Christi confiravat nobis Dominicum diem. Quod vocamus Dominicus, iste videtur ad Dominum pertinere, quia eo die Dominus resurrexit. Et cap. 16. Libri contra Adamanum: Nam nos quoque & Dominicus dies & Pascha solemniter celebramus, & quatinus alias Christianas diem festivas. Quia in re duo licet animadvertere; primum est, a Divo Augustino diei Dominicij originem ad Iudicium Sabbathum non referri, neque ipsum dicere ab operibus servilibus & manualibus eo die vacandum esse, propterea quia Iudei die Sabbathi ab ille abstineantur; neque item laborandum Dominicis diebus esse, ut otio, quod die Sabbathi Iudei servient, nos opponamus. Alterum est, diem Dominicum a viis diem festum, diem solemnem, diem peculiarum titulo Domino conferendum, quia Domini Nostri Resurrexisse ei ortum dedit; ex quo necessaria confessione concilatur, ea die non servilbus & prolatis negotiis, sed solum divino cultui vacare licere. Quemadmodum enim vas sacram ad prolatis usus transferri non potest, ita nequit in profanis rebus impendi dies solemnis & festus, divino cultui peculariter conferatus.

Supenum Divus Augustinus ad litteram explicat tertium Decalogi preceptum de Sabbatho, quin illud unquam ad diem Dominicum referat. Neque enim dubitat pronunciare, preceptum hoc ad nos non spectare nisi tamquam preceptum figuratum, & quietem, quia in eo imponitur, contineat quoad Christianos solam a peccato celiacionem, que ipsi affect Spiritalem quietem, que in Deo reperitur, & cuius Iudiciorum quies tantummodo figura erat. Quamobrem in Epist. 119, cap. 12. hec habet: Inter nostra illa decem precepta solum ibi quod Sabbathi possum est, figuratio servandorum precipit. Quam figura nos intelligendam non erit, quam Deus requiri a Christianis, quibus ea tantum opera servilia sunt, per que se peccati servos constitutum, & a quibus abstinent debent non solo die Sabbathi, sed omnibus viis ita tempore, ut Christiani in Iesu Christo suam quiescentiam habeant, & quoniam die Sabbathi Iudei precipiebant otium corporale, mandari Christianis, ut in sancto spirituali otio, quod est abstinentia ab operibus peccati, persisterat.

Ea vero omnia testimonias, que ab iis objiciuntur, qui Ecclesia Precepta sub peccati mortalis pena non obligare contendunt, illud quidem evincunt, Christiani non tenentes tervae diem Sabbathi, qui non nisi Iudei impositus est, & quietem corporalem, cui illi ea die vacant, non eam esse, quam Deus requiri a Christianis, quibus ea tantum opera servilia sunt, per que se peccati servos constitutum, & a quibus abstinent debent non solo die Sabbathi, sed omnibus viis ita tempore, cum ipsi numquam licet peccato sedere, quod eos omnes captivos efficit, qui illud perseruant; sed ea ipsa testimonia non destruant textus ipsius S. Augustini, dicentes expressis verbis, diem Dominicum ob Domini Nostri Resurrectionem institutum & conferatum est, & Christianis teneri ejus solemnitatem servare, & alios dies festos celebrare, quos Ecclesia statuit, honorandi gratiam Domini Nostri Mysteria. Ideam sanctus Pater de Paulinis, Resurrectione, & Pentecoties diebus festis verba faciens docet, merito credi Apostolos eorum primos institutores fuisse, quia eorum instituto aliunde non constat, & semper in Ecclesia fertur sunt. Illud etiam ex iis principiis unum est, non posse nisi temere in dubium revocari, aut rejici confundendum, que in Ecclesia semper & universem obtinuit. Quod si huic laudationis addantur Canones Confessorum, quae iam laudavimus, & que iam inde a primis temporibus diei Dominicorum, & aliquot aliorum festorum celebrationem ita praecepérunt, ut communione privarent eos, qui abfite legitima causa per tres dies Dominicorum Congregationibus, ut diebus in Ecclesia fieri solitis non interfuerint, facile concludi licet; sententiam ajetum Ecclesiae sub peccati mortali pena nihil precipere, generat falsum esse, atque oportere, ut Episcopus revocet eorum facultates, qui ab ea recedere nolunt, ut doctrinam vulgo in Ecclesia receptam amplectantur.

Decimum in Sorbona die . . . Septembre ann. 1669.

Aug. de Lamer.

G. Fromageau.

Vide Dictionarium D. PONTAS.

193

C A S U S.

¹ In bello justo Pirata, qui Principis Mandato studens, possunt mari in Hostes excurrere, etiamque spoliis posse.

² Quod in bello justo captum est, non est ipsum per se charitabile, conuersus, nec in rerum capazum numero ponendum est id, quod in capo, qui piraticam faciunt.

Q U E S I T U M.

Belli tempore Mandata Rex sancit, quorum vi nonnulli, B. instructa Navi, vela dant, & in Regni Hostes excurrunt; si quam Navim ceperint, & in portum traxerint, prædam dividunt, & lucrantur multo plus, quam Navim ad curam intrinsecus expenditurent.

Quæritur, an ejusmodi lucrum legitimum sit; lis sanctioris Regis auctoritas praefit, & publico bono fruندere, verum nihilne in negotio odiosum est, & charitati contrarium? Ac nonne dici posset id non parum ad artem accedere, quam fures exercent, ac proinde legitimam hanc acquirendi rationem non esse?

R E S P O N S I O.

Consilium Conscientia subfusipum conset: in Justo bello Pirata, qui amittente Principe Regni Hostes mari infestantur, posse in eosdem irruere, & spoliis inde perceptis frui. Mos hic nititur jure gentium, eoque Principes uti solent,

ut Hostes suis, a quibus aut non mediocri damno, aut gravi injurya affecti fuerunt, ad reparationem adigant. Itaque Hostium ditonem, & privatos, qui eam compoununt, ejusque membra sunt, impeti finunt; tum vero si eorum perfonis, ac bonis potiri, liquident capi possint. Eo nimur bellum spectat, ut pax servetur, ac firma redatur, utique justitia, & equalitas, quae inter homines existere debet, restituatur; eoque ipsi sunt denduci vi, si reatione non dant.

Quamobrem in bello justo Hostibus, cum capi possint, libertas admittitur, atque adeo potiore jure propriis spoliari possint, ut exsurgentur, & imminentium malorum metu eo demum adigantur, ut lœso Principi debitam satisfactionem exhibeant. Hoc sane principi nititur illud Juris: (a) si quid est in bello captum, est in preda, & non post Domino reddi. Adhuc sententia huius omnes ferre Theologici, qua de re consulit possunt Sylvius, Duval, Bassus, Diana, alijque apud ipsos, afferentes in bello justo licere in hostes excurrere.

Id igitur fit consequens, id quod belli justi tempore captum est, suæ natura charitati non repugnare, nisi forte ob aliquas circumstantias præda illicita ac mala officiatur; nec publicorum Hostium spolia ab iis capta, qui, Principe facultatem concedente, piraticam faciunt, tanquam furta spectata esse, & quod inde consequitur, legitime refineri posse.

Decimum in Sorbona hac die 2. Februarii
ann. 1705.

G. Fromageau.

PRÆMONSTRATENS.

PRÆmonstratenes sunt Religiosi Canonici Regulares, ita dicti ab Abbatia, quæ eorum Ordinis Caput est, sita in Picardia, & Ecclesiam administrante Calisto II. & Ludovico Craflo regnante a Sancto Norberto, Magdeburgensi deinde Episcopo ann. 1119. instituta. Bartholomaeus Episcopus Laudunensis huic sancto Viro auctor fuerat, ut sancti Martini Abbatiam sua in Urbe administrandam suscepit; sed cum Canonicos ad reformationem amplectandam ægre adduci posse animadverteret, recessit, PRÆmonstratenuique acceptavit, ubi discipulos collegit numero tredecim, qui die ipso Natalis Dominicani ann. 1122. professionem ediderunt.

Bonis hisce Religiosis initio quidem non nisi ex sectione lignorum Sylva de Couci omnis redditus existebat; eorum unus quotidie Laudunum mane petebat, ligna pridie facta venditurus, perceptaque pecunia panem emebat; sed brevi tempore spatio evaserunt opulentissimi, annoque ab Ordinis fundatione non amplius trigesimo extitit generalis Capitulum ex Gallia ac Germania Monasteriorum Abbatis prope centum; atque in Germania potissimum PRÆmonstratenibus ingens opum vis accessit. Brandenburgensis, Havelbergensis, & Ratzburgensis Episcopi ex hijs Ordinis Religiosi esse debent, & ab eorumdem Cathedrallum Canonici eligebantur, qui & ipsi eundem Ordinem profitebantur, nec ab iis tamen pendebant, sed a sancta Maria Magdeburgensis Praeposito, qui in ejusmodi Canonicos, & Abbatias tredecim omnimoda spirituali jurisdictione pollebat, nec omnino Generalis PRÆmonstratensis Abbatis jurisdictioni subdebat. Certum quoque fit hijs Ordinis Abbatias ad sexagesimum quintum usque numerum excrevisse per Irlandam, in qua nunc temporis ne una quidem exsistit; atque ubique gentium ejusmodi Monasteria tot extiterunt, ut Abbatia mille, tercentaque PRÆpositurae, sine Prioribus, in triginta quinque Cyrcarias seu Provincias divisa numerarentur.

Cum porro puella, ac vidua longe plurimæ sancti Norberti regulam, ipso duce ac magistro, amplecti vellet, eas ille perinde ac viros exceptit, & antequam & vita migraret, ultra Religiosorum decem millia in suum Ordinem cooptavit, quas inter e primario gradu non desire. Dum sanctus Fundator in vivis esset, utriusque sexus perfonis, non nisi claustralii pariete sejunctis Monasteria communia fuerunt; sed Fortunatus Hugo Fossezius ejus successor in Capitulo ann. 1137. habitu statendum curavit, ut Moniales in alia domicilia transserrent, ibique Monasteriorum virorum, & quibus egræs sufficerent, impensis alecentur. In Gallia quidem his temporibus non amplius existunt, cum Abbes, ut earum redditibus potirentur, Novitias recipere detrectaverint; at in Germania viginti hijs Ordinis Conventus plures, & non nullorum ejusmodi Monasteriorum Abbatis Principia supremas sunt, nec desunt in Hispaniis, quæ quidem hijs Cyrcaria Vicario generali subdulantur.

Carnis abstinentia, omninoque omnis sancti Benedicti Regula ad annum usque 1245. sancte Religiosæ que servata est: tum vero copit servor pristinus defervescente, annoque 1288. Nicolaus IV. Religiosæ iritentibus carnis usum concessit; sed gratiam hanc & sedentarii fibi arrogarunt, eademque re ipsa usi sunt, ut proinde Pius II. ann. 1460. opus esse crediderit, ut in abstinentia cum Ordine dispensaret, aditum aliquibus clausulis, quæ in communis Observantia Familia etiamtum vigent. Paulo ante, scilicet ann. 1438. Abbatis ad generale Capitulum profecturis mandaverat Eugenius IV. ut strenue ad Ordinis universi reformationem incuberent; verum seu quod ejusmodi Decretum executi non essent, seu aliqua alia de causa Hispanica Cyrcaria prorsus a regulari disciplina deflexit, & anno tantum 1573. tanto malo remedium asserti coepit est. Cyrcaria hac in praesentia peculiare Congregationem constituit; Abbes, qui antea perpetui erant, ibi triennales sunt, nec possunt in iisdem Monasteriis continuari; & Vicarius Genera-

(a) Digest. Tit. 15. de captiis Sylvius 2. 2. quæst. 40. artic. 1. Duval de casit. quæst. 16. art. 5. Bassus v. Bellum, Diana 6. part. tractat. 5. de bello.

Lamet Tom. II.

N

Generalis, qui Abbas esse non debet, eadem, ac Generalis, potestate gaudet, nisi is quidem in Hispaniis existat.

Alia Congregatio, in qua primitiva Præmonstratensis disciplina servatur, instituta fuit in Lotharingia inuenire Seculo XVII. Patribus Daniele, Picatio, & Servasio Larvensensi adlaborantibus. Ejus Constitutiones ann. 1617. approbat Paulus V. & ann. 1621. Ludovicus XIII. iis per Patentes Litteras die 2. Februario permisit, ut in omnibus Monasteriis, quæ quidem afferunt voluerint, reformationem instituerent. Ejus Congregationis Generalis Vicarius, ad cuius electionem quoque triennio devenitur, Superior & Judge immediatus est. Capitulum quotannis habetur, cui quidem Abbates, & Priors interesse tenentur.

Qui hanc reformationem amplexi sunt tum propria domicilia, tum parochias possidendi jus retinuerunt, sed cum proprii Generalis jugum excutere, & pro suo ipsorum arbitrio vivere Parochi vellet, ex sequenti Constitutione, quam hujus Ordinis Reverendus Abbas edidit, licebit intelligi, quo usque Religioforum licentia progreffra fuit, cum Parisios agendarum rerum causa venient, omnino renuentes in Ordinis Ædibus degere, sed domicilium in Diversoribus, aliisque in locis querentes.

Explorata est super hoc negotio Sorbonica Facultatis sententia, decisumque est in Abbatis favorem, qui suspenzionem, excommunicationem, atque adeo carcerem iis est minitatus, qui, quam ipse super ea re sanctionem ediderat, exequi noluerint. Huc nimur spectant ea, quæ subduntur, monumenta, inter quæ occurrunt Sorbonicorum Doctorum decisio, & Regis quoad eundem Præmonstratensis Ordinis Parochorum institutionem ac revocationem Declaratio.

Præmonstratensis Abbatis Epistola ad Germanum Fromageau.

D O M I N E .

Noster Pater prior Parisiensis Collegii tibi significavit, quid nos egerimus, ut Religiosos nostros & Letitiam Parochorum venientes in dicto Collegio nostra degere cogemus; & nos quidem Constitutionem hanc tanquam nostrum Ordinum speciebat, & publica adificatione maxime accommodavimus, eamdem deinde sua Majestatis intentionem conformem deteximus.

Hil quidem, Domine, ad me scribit, se ex te quasvisse, quid de Censuram, quas nostro nos Decreto addiximus, validitate tentare, teque sibi respondere Censuram sententia recte inflammat esse, ac Legis transgressores dubius procul in eam incidere.

Sed eodem tempore mihi significat, ex Beneficiariis nostris non deesse, qui Constitutioni huic reluentur, quibus tibi libellum supplicem exhibuerint, quo se a Censura Decreto nostro oppositis immunes esse contendunt, quippe qui sint a Jurisdictione nostra veluti emancipati, & Episcoporum potestati subdantur, nobisque suorum Curialium munerum exercitium Censuris ullis turbare atque impediti minime licet.

Quamvis autem noster pater Prior jam responderit, & ut nullus dubito, cumulantissime ac diligenter, id tamem quod rectum ordinem, nontramque disciplinam ranti momenti est, ut non possem, Domine, quin tibi novam molestiam aferam, teque orem, obtemperque, ut, dum adeo Ecclesie bono vacas, momentum tam temporis legendis meis in horum Religioforum sententiam animadversoribus tribuis.

Tantum abest, ut illi a Superiorum suorum Regularium Jurisdictione emancipati sint, ut potius ad eisdem Superioribus spelet tempori distributione ipsi præscribitur, sororumque fociorū functiones moderari, ut otium efficiant, sibi que a temporis iactura caveant: Pastoralis sororum sociis distributionem temporis præscribant, & ut etiam eos, utpote iurjurando obstrictos possint, cum ipsis videtur, ad Claustra revocare: Nullus etiam quantumvis idoneus ad Pastoram Curam promovetur, nisi præstio prius juramento, quod, quantu[m]que abbatis, vel Vicario, vel Visitatori necessarium, vel expediens vixit fuerit, ad Monasterium revertetur. Star. dif. 2, cap. 23. de Pastoriis.

Quamvis autem posteriorum Rescriptorum sanctiōne Rex nobis mandaverit, ut in Parochorum nostrorum revocatione Episcoporum confirmatum obtineremus; nobis tamen proxime in eorum personas ac mores Jurisdictionem admitem, & quod inde consequitur, dubitari non potest, quin illi Censuris subiecti sint, quas nos ad disciplinam bonum, ac Religionis nostra firmacitem inligimus.

Firmum igitur confususque est non eam Religionis nostræ vim ac rationem esse, ut si semper in parochiis relinquantur, & non omnino præmiserit jure, quod in eorum tum personas tum mores, editorumque votorum executionem nobis competit.

Rescripto anno 1678. Jurisdictionem in Religiosos animarum curam habentes Superioribus non admiri vel obiter legenti compertum sit, immo vero illud eandem confirmat, dum eorum potestatem Parochos revocandi ratam habet. Id unum statuit, ut in posterum revocatio non nisi cum Ordinarii confen-

sed semper Religioni devincti sunt vinculo folemis & ineluctabilis obedientia, quia propria statuta, propriamque Regulam servare coguntur.

Aitque hoc parochorum a suis Superioribus personalis dependentia tanta est, ac tam late patet, ut per Statuta Superiorum nisi indigitare debeant loca, ubi res ad vitam necessarias sibi comparent: Ut vero unusquisque necessarii sua satisfacere possit, Abbes singulis suis Pastoralibus & Beneficiis Civitatis, vel locis vicina & commoda affigunt, quia ad necessaria comparanda licet adire possit: alia autem loca si sine officiis Prelatorum suorum licentia, vel gravi necessitate accepte, panis gravioribus culpis diff. 3, cap. 3. præscripta fine remittuntur.

Præterea: Parentes & amicos duobus milliaribus ab ipsorum residentia distantes abhinc Prelatorum suorum consensa visitare non proficiunt.

Quid? quod: Præcipitur districte Visitacionibus Ordinis, ut in Visitacionibus suis de quantitate preventum Ecclesiastis Parochialium diligenter inquireant, & effigient Parochis secundum loca, paria, & eorum ipsi incumbentibus exigentiam congrua fortes, si quid superfite, in Ecclesiastis, ad quas spectant, communem utilitatemque conversione. Si quis autem in hoc negotio apud Sacularem vel Ecclesiasticum Judicem contestetur, ipso facto excommunicatione incurat.

Tenguntur quotannis Superiorum suorum, aliorumque quos ita delegaverint, Visitacionem subire, propriis familiis status rationem redditum: Prædicti Prelati quando videantur expedire, por si, vel aliam idemcum Pafices suis visitare, & quis sit familia stans, diligenter & discrete conspicans:

Ratibus: Ut nulla notabilia dona sive parentibus, sive quibuscumque aliis abhinc Prelatorum suorum consensa largiantur; sive alia pro majori vel minori excessu furti & proprietatis iusticio distinctione. 3. capit. 4. & 14. decreto condemnatur.

Ut singulis annis omnium rerum, quarum habent usum & dispensationem, computum fideliciter reddant, & facerent & integrum eorum deorsum descriptionem, sive inventarium, in quo omnia queque tam debita, quam crebria bona sive excepta.

Quod si quispiam in suo computo, vel descriptione dolisti & fraudulenter egisti, & res aliquas majoris momenti, vel notabilia debita suppressive compariatur, tanquam proprietatis tantas, & si morioris fuerit, sepulture caret Christiana.

Denique si te, viribus deficientibus, se jam morti proximos sentiant: satis tempestive statu confessionem abbatis significare, ut ipse in angustam verus eorum Priori adiuvet, & sive per se, sive per alium in extremo illo agone, unde eterna salutis penderit, ita absit, &c.

Judices tu, queso, Domine, an Religiosus ita se habens, ut ex alatis statutorum verbis liquet, liber sit, independent, & emancipatus a totali Superiorum suorum Jurisdictione. Poffunne Superiorum ipsi se auctoritate spoliore, quæ in Religiosos sios gaudent, quæ solemnii, atque adeo immutabili, & indispiciabili voto nitatur? Religiosus definitus ejusmodi est, cum parochus sit, ut in hoc suplici libello contunditur? Quæ porro in eo laudantur, Rescripta non id confirmant, quod si sibi arrogant.

Rescripto anno 1678. Jurisdictionem in Religiosos animarum curam habentes Superioribus non admiri vel obiter legenti compertum sit, immo vero illud eandem confirmat, dum eorum potestatem Parochos revocandi ratam habet. Id unum statuit, ut in posterum revocatio non nisi cum Ordinarii confen-

confusa sit; ex quo sane conficitur, eo Rescripto Superioribus in parochos Jurisdictionem non admiri, sed tantum ipsorum auctoritatis, dum eos ex Parochiis revocant, exercitio conditionem apponi. Episcopi cum Superioribus de hac Jurisdictione minime diligantur, perficiunt habentes parochos eo perfectius Pastorali munere perficiuntur, quo magis Religiosi, ac propria regule additi, siveque Superioribus diu audientes fuerint.

Adeo porro verum est Superiorum in parochos Jurisdictionem, non dum laudato Rescripto anno 1678. infirmatur, potius firmari, ac roboriari, ut Rex, postrema Cleri Congregatione vehementer instante, statuerit nova Declaratione, quam in ejusdem Rescripto anno 1678. explicatim edidit, ut idem parochi cum Ordinariis confundat a Superioribus revocari, eorumdem Superiorum suorum mandato parere tenentur, qui monito præcesserit, quin litis adit forma seu ratio, quin denique de causa cognoscant, ob quam revocati fuerint, ut ita cuius confitentia, atque inobedientia praetextus iidem parochi intercludatur.

Rescriptum anno 1646. quod in eodem libello adducitur, contra Silensis Abbatum Priorem editum non tantum mores, sed animarum quoque regimen & Sacramentorum administrationem spectat. Duplex ea facti species adest: impietas, ut mirandum non sit in eo Rescripto mandatum tuissi, ut parochus a dicto Silensi Priore, ut in eum inquireret, in carcere conjectus, in Episcopis carceribus redintegraretur, ut de eo per Officiales cognoscatur.

Aliud Rescriptum anno 1656. quod pariter in libello laudatur, Superioribus in Parochos Jurisdictionem non admiri, quoniam in ipsa una cum Episcopo primo loco tandem obstat.

Ceterum utri res habeat, ea duo Rescripta nullam vim habent adversus Regis declarationes in magni Confiliis Acta relatas, quibus, post eadem Rescripta, Ordinis statutum firmatur, palamque sit eam Regis mentem esse, ut executioni mandentur pro ipsorum forma ac tenore, servato semper Rescripti anno 1678. temperamento, ad eorumdem parochorum revocationem quod attinet.

Si ergo jure dubitari non potest, quin parochi regulares semper superioribus devicti subjiciuntur remanent, quod mores ac personas, folementis & ineluctabilis obedientia vinculo, dubitari quoque non potest, quin Superioris in eorum personas cumulantissima pleasant Jurisdictione, gaudentque jure his precipendi, resque ad remedium necessarias vel sub Censurarum poena mandandi, ac Parochi aque a Religiosis ceteri iidem, subdantur.

Curiæ functiones edendi necessitas eos a Censuris non eximit; Episcopi & Superiores in ejusmodi negotiis confirant, eorum auctoritas non repugnat, sed omnino invicem congruente. Si ergo parochi constitutionem aliquam violaverit, Censuramque subfert, Superioris Regularis est de re tota Superiorum Ecclesiasticis certiori facere, ut Beneficii servitio præcipiat, quoad a Censura parochos liberetur; ex quo facile intellectu est, Frustra libelli supplicis Auctorem afferere, siquidem parochi regulares Superiorum suorum regularium Jurisdictioni subfert, quod vim directivam tantum subfere posse, non vero quod constiutum, quin Episcopi consensus accepit, & antea vel per le vel per Officiales examini eis ipse subficeret, exceptus nihilominus tum iis Monasteriis, in quibus Primores Ordinis, & Abbates Generales consuetam suam Sedem obtinent, tum etiam iis, in quibus Abbates, aliquique Superiores Regulares sunt spiritualis Domini, & Episcopali Jurisdictione gaudent: Ut persona tam Regularis, quam Seculares huiusmodi curam exercentes subfere immediate in iis, quæ ad dictam Curam, & Sacramentorum administrationem pertinent, Jurisdictioni, visitationi, & correctioni Episcopi, in cujus Diocese sunt iis. Ut inde nobis liquido appearat, eos in aliis negotiis ad ipsorum personas, mores, & Ordinis disciplinam spectantibus Superiorum suorum Jurisdictioni omnino subfertos esse. Non sunt igitur emancipati, quemadmodum in supplici libello contenduntur, nec omnino ab Ordinis ad Episcopic Jurisdictionem gradum fecerunt.

In hac Epispoli sermo est de libello supplici, quem D. Fratrum annuli Præmonstratensis Ordinis Parochi obrulerunt. Est autem, quæ sequitur, Dissertatio.

In Parochorum Præmonstratensium favorem Dissertatio.

Quæritur, an Superior Regularis possit indicta interdicta, suspensionis, excommunicationis, atque adeo carceris poena. Constitutionem edere, quæ parochi Regulares ab eo pendentes bueantur Parisii in propria Familia degere, quotidianam tringulam solidorum penitentiæ solventes, parvum vel nihil impense facturi, si cum amicis & cognatis verarent?

Lamet Tom. II.

dies enim sequitur ac deterior evadit humana natura, nisi legum quasi vallo septa teneatur.

Quænobrem te rogo, ut authenticam sententiam exhibeas, que nobis in posterum Legis ac Regule loco sit, & ex qua nobis compertum sit, quæ demum ratione cum parochi nostris ipsi nos gerere debamus: tibi enim ingenuus fator me animo vehementer angit; quod videamus parochorum nostrorum plerosque, arrogate hujs independentia prætextu, a regulari suorum ratione aberrare, nec vota exequi, quæ ediderunt, obedientia potissimum ac pauperis; teque ore, ut tibi persuades me tibi ingenua cum obseruantia esse.

Domine,

Præmonstrati hac die 8. Octobris ann. 1701.

Humillimum, atque Addictissimum
F. Michaelis Colborum Abbatem
Præmonstratensem, & Generalem.

Oblitus sum, Domine, tibi significare Jurisdictionem, quia Superiores in parochos gaudent, summorum Pontificum Bullis cumulantissime firmata esse, in quibus expressis verbis afferunt, id juris ipsi congruere, ut eorum mores corrigant, eos ad Monachica Disciplina exercitium compellant, & in eam finem ad Claustrum revocant, Ordinariisque precipitant, ne refragentur, neve suum patrocinio dictis parochis importuntur, & ratio afferunt in hac verba: Non obstante eisdem, nec illi favorem in aliis impeditant, ne alter faciendo tributis eis autocam deserviant obedientia jugum, & ipsorum Abbatum postulat quodammodo enerventis. Verba sunt hec Bulla Honori III. ann. 1220.

Alexander IV. in sua Bulla ann. 1236. quæ nonnisi Horis III. Bulla continuatio est, idem præcipit.

Nicolaus IV. in Bulla ann. 1289. idem mandat Ordinariis, ne scilicet Jurisdictionis, quia Superiores in parochos gaudent, exercitum impeditant, dum eos revocant ad Claustra: Pro recipienda Ordinis disciplina, seu pro dia festa.

Joannes XXIII. cum Abbas Præmonstratensis, ac ceteri Ordinis Abbates apud eum quererentur, parochos prætententes se ab Ordinariis institutos esse, prouide contendere se ab Ordinis Jurisdictione exemptos esse, & cum Monasterio utiles esse posse, ejus munieribus obenndis. Abbatis tamem revocationibus parere nolle: Joannes, inquam, summus Pontifex Ordinis Jurisdictionem confirmat in Bulla an. 1414. quæ incipit: Ne itaque attendentes, quod obedientia maior est vestra.

Est igitur apprime certum, Ordinis nostri parochos, ad eorum perfanson, & morum correctionem quod attinet, semper Superiorum Jurisdictioni subfertos esse. Jurisdictionem hanc Tridentini Synodus confirmavit Sess. 25. de Regul. c. 11. dum statut, ut parochi Regulares, illo quoque, qui parochias in Monasteriis administrant, in rebus ad animarum regimē, & Sacramentorum administrationem spectantibus, visitationi, correctioni, & Episcopi Jurisdictioni subferti sint, ac Superiores ne amoviles quidem Commissarios depurare possint, quin Episcopi consensus accepit, & antea vel per le vel per Officiales examini eis ipse subficeret, exceptus nihilominus tum iis Monasteriis, in quibus Primores Ordinis, & Abbates Generales consuetam suam Sedem obtinent, tum etiam iis, in quibus Abbates, aliquique Superiores Regulares sunt spiritualis Domini, & Episcopali Jurisdictione gaudent: Ut persona tam Regularis, quam Seculares huiusmodi curam exercentes subfere immediate in iis, quæ ad dictam Curam, & Sacramentorum administrationem pertinent, Jurisdictioni, visitationi, & correctioni Episcopi, in cujus Diocese sunt iis. Ut inde nobis liquido appearat, eos in aliis negotiis ad ipsorum personas, mores, & Ordinis disciplinam spectantibus Superiorum suorum Jurisdictioni omnino subfertos esse. Non sunt igitur emancipati, quemadmodum in supplici libello contenduntur, nec omnino ab Ordinis ad Episcopic Jurisdictionem gradum fecerunt.

In hac Epispoli sermo est de libello supplici, quem D. Fratrum annuli Præmonstratensis Ordinis Parochi obrulerunt. Est autem, quæ sequitur, Dissertatio.

Quæritur, an Superior Regularis possit indicta interdicta, suspensionis, excommunicationis, atque adeo carceris poena. Constitutionem edere, quæ parochi Regulares ab eo pendentes bueantur Parisii in propria Familia degere, quotidianam tringulam solidorum penitentiæ solventes, parvum vel nihil impense facturi, si cum amicis & cognatis verarent?

N 2 Sane

esse assentitur, eundem quoque ad Hierarchicum statum transire assentitur, atque adeo sili, quam fuit, scilicet Episcopi, in cuius Diocesi Parochiam habet, Jurisdictioni subesse; ex quo sequitur, auctoritatem, qua in eundem Religiosum superior gaudebat, cessare, eumque a Superiori in quadam veluti eius potestatis emancipatione constitui, ut omnino Episcopo subiicitur.

Et sane Religiosi, qui in Episcopos consecrantur, statum mutant, & ob eam mutationem Superioribus Regularibus, quibus antea suberant, non amplius subiecti sunt, idemque quodammodo de Religiosis inde potest, qui Parochi evadunt, quippe eo tunc sunt minores Prelati, & de jure divino propriis Episcopis immediate subiecti; quomodo ex Galliarum Jurisprudentia ac praxi Episcopi in eorum acta generali inspectione gaudent. Videri possunt Rescripta anni 1646, 1679, & 1691, in Episcoporum favorem contra Premonstratenses Superioris edita, ex quibus compertum est Ordinis parochos non modo quod Sacramentorum administrationem, sed etiam quadam mores Episcopis subiectos esse, ex quo inferi potest, Superiores Premonstratenses non amplius in suis Religiosis parochos coactiva potestate gaudere, sed tantum directiva, & cohortatoria, ut luculentier ostendit Pater du Vau in responsione ad Antorenem dissertationis contra parochorum Regularium peculia.

Difficultas altera in eo est probata, quod, eti Religiosi parochi Superioribus suis Regularibus semper subesse ponentur, non inde tamen necessario consequeretur Superioris hos ipsos, incisii Episcopis, censuras in eos infligere posse, quoniam censura, alioquin pena, ut incarceratione, eos impotis reddant parochialibus suis ministeribus obendum, quorum gratia eorum Superiores Episcopi sunt, ut alatius Recriptis tam hęc firmatum est. Possunt ergo Episcopi inde occasione sumere conquerendi, si Decreto, cujusmodi a Superiori Generali Premonstratensi editum est, locum habere, siveque executio a Regularibus parochis ad eorum Diocesum Superiori Ecclesiastico quod Sacramentorum administrationem conseruantur, nec ipsi ante certioribus factis, nec imperato ipso confitit.

Super hęc difficultas in hume modum declaratis exquiritur Doctrinam sententia, Regule loco futura.

Consilium Conscientis subscriptum, quod Decreto proposuit vidit, & difficultates in contraria partem allatas expedit, existimat.

Quod primam, veteri novoque iure firmum constansque est, Canonicos Regulares semper Superioribus suis subiectos manere; quanvis parochiale officium suscepit, ac licet ut parochi Episcopis quoque locorum, in quibus sorum parochia sit, ex alia parte subiecti sint; proprii tamen Superioribus quoad personas, ac mores, Ordinariorum autem quoad animarum regimen, & Sacramentorum administrationem subduntur.

Alexander III. qui Seculo XII. Romanam Ecclesiam administrabat, scribens ad Abbatem S. Joannis de Vineis Diocesis Suellionensis de Regularibus parochis, qui ad eas Urbes venientes, in quibus proprii Ordinis Domiciliū adfaret, in Sacularium tamen dominis verabantur, eos prohibet ita sequere: Statutum, inquit Pontificis, ut si in Civitate & Castro & villa Abbatum, vel Prioratum haberitis & aliquem ex Canonici vestris parochiam, est Prosternere contigerit, in eadem domo cum fratribus suis moretur, ne a suo capite videatur divisor; cum autem in Civitate vetra fides celebratur, vestri Canonici parochiam administrantes, in eadem Civitate extra Claustrum comedere, aut dormire nulla ratione praesumant.

Ex his verbis licet intelligi, I. Alexandrum III. decidere Questionem, de qua agitur, dum statutum, ut Religiosi Parochi, si quo pervenient, in proprii Ordinis domicilio constitut; quod ipsi Generalis Premonstratensis statutum in suo Decreto quodam Religiosis parochos Lutetiam venientes, II. Hujus Pontificis Constitutionis eam vim ac notionem esse, ut Religiosi in Claustris existentes Superiori sunt tanquam proprio Capiti, a quo pendeat, conjunctus maneat, ne a suo Capite videatur divisor; eundemque propriae quanvis parochiis viribus agere oportet iuxta Recriptum Confiliī status an. 1678. vel eorum agentes, & ius, quod in eis mores eterius singulatum obtinet, exercentes; fieri quippe potest, ut ejusmodi parochus adest a recto ordine alienam vitam ducet, ut universa parochia malo exemplo foret, atque ita tum parochiali muneri si inutili rediret, tum ordinum suorum in injuryam notabilem irrogaret; ut proinde Superiori uterque, Ecclesiasticus, & Regularis eundem puniri possint, unus quidem penitus, quae Ecclesia Regulis, alter vero illis, quae Ordinis Statutis conformes, essent.

Si Religiosi appearat eam Alexander III. Pontificis mentem fuisse, ut Religiosi Ordini sui parochias administrantes suis Superioribus subderentur, animadversione dignum est eundem Pontificis in Episcopis, quam ad hunc ipsum Abbatem dedit, ei declarare Religiosum Episcopo quidam quod spiritualium rerum administrationem, Abbati vero quod temporalia, & quod ea, ad Religiosi rationem spectant, parere debere: Diocesano Episcopo, inquit, presententur, ne ab ipso cursum recipiant animarum, ita quod eidem de spiritibus, roris vero de temporalibus, & de Ordinis observancia debent respondere.

Clemens III. in Bulla ann. 1188. idem pronunciavit, postquam hinc principiū loco Religiosi parochiam respondere debere Episcopo de Spiritualibus, & cura animarum, Abbati de temporalibus & Ordinis observancia.

Id ipsum confirmat Archiepiscopi Remensis Epistola ad Abbatem Sancti Joannis Ordinis Premonstratensis Ambianensem, in cuius Diocesi Parochiam habet, Jurisdictioni subesse; ex quo sequitur, auctoritatem, qua in eundem Religiosum superior gaudebat, cessare, eumque a Superiori in quadam veluti eius potestatis emancipatione constitui, ut omnino Episcopo subiicitur.

Abbas, & Capitulo famili Joanni, cuius patronatus ad abbatem non auctoritatem, sed industria, ut in parochia sancti Germani, cuius patronatus ad abbatem pertinet, ab eodem, vel a successoribus suis unius de Canonicis sancti Joannis Corosni in perpetuum inserviatur, qui scilicet de animarum cura Episcopi Ambianensis, Abbas vero sive sive de temporalibus, & de Ordinis observancia respondet, sive Premonstratensis Ecclesia maris erat A Sedis Apollonicae jamprimum induitum est, & concessum.

Ergo Ambianensis Episcopus, ejusque Metropolitanus Remensis Archiepiscopus unanimi sententia statuimus Religiosum parochum eodem tempore, non sedens tamen ratione Superioribus duobus subesse, idque in universo Premonstratensi Ordine Sedis Apostolicae auctoritatem statutum est.

Et sane cum Episcopi Religiosi ad Abbatum presentationem parochias conlent, eo spectant, ut ex Regulari statu, quem tam incolorem esse volunt, proprii Diocesis subtiliter quartu; neque vero parochiale munus vota abrogari, que Religiosi emisit, adeoque ille suo semper Superiori subiectus manet.

In medium asterrit possent Pontificum Bulla bene multa, in Premonstratensi Ordinis gratiam edita, ut Honorii III. Alexandri IV. Nicolai IV. & Joannis XXIII. Occurrunt illi in Patria Pagii Bibliotheca Premonstratensis, atque universalis ac singula Superiorum in Regulares parochos Jurisdictionem conseruantur.

Gradum facimus ad recentiores Pontificum Bullas, cuiusmodi sunt Bulla Alexandri V. Seculo XV. que in laudata Bibliotheca referunt, & Bulla Pii V. anno 1571. que Tomo primo Monumentorum Cleri legi potest in gratiam Melitensis Ordinis quodam Capellanos Religiosi professos Ordinis, & parochos ab eo pendentes. Haec Bulla subdant Regulares Superiori Ecclesiastico quod Sacramentorum administrationem spectantibus requiretur, nec ipsi ante certioribus factis, nec imperato ipso confitit.

Tridentina Synodus Sess. 25. cap. 11. de Regule eodem fere modo mentem suam explicit, dum statutum: Ut personam tam Regularis, quam Sacularis huiusmodi curam exercentes subiecti immediate in his, quae ad diuersam curam, & Sacramentorum administrationem pertinent, jurisdictioni & Episcopi. Quibus verbis sat ostendit Synodus quod catena parochorum Regularium personam, quod attinet ad Ordinis disciplinam, Superiorum suorum jurisdictioni subiectam esse.

Barbosa in hunc Conciliū locum num. 21. metit Congregationem decidiacē parochorum Regularium, exceptis administrationis Sacramentorum, & animarum regimen, suis Superioribus subdi, si deliquerit, puniatur: Regularum sicutem delinquentes extra administrationem Sacramentorum, & curam animalium, non ab Episcopo, sed a suis Superioribus puniri reservari desit. Aloisius Rovius tom. 1. decisi 623. cito. Idem Auctor in alio Conciliū locum Sess. 7. cap. 7. num. 40. de reforma aliam affectat Romanas Sedis resolutionem, qua deciditur Ordinali ius Regulares parochos visitandi, non iam superioribus eorum exclusi, sed abundanter quadam iuri, qui in Religiosi pars tanquam parochos gaudet: Hoc decretum, inquit, dat facultatem Ordinariis visitandi tanquam personas, inibi curam animalium exercentes, cumulative, non privative ad Abbatem.

Liquet ex verbis hęc Regulari parochio Superiores duces esse, Episcopum scilicet, & Abbatem; unum quidem, ut, ea quae parochi sunt, explat, animal vero, ut proprii Regulae Statuta servet, quantum quidem parochiali munus patiuntur, eam vita rationem ingat, que probum Religiosum decet, vel falso Religiosi deducit omnino non afferat. Cum enim hec duas qualitates parochi scilicet & Regularis in una eadem persona conjugata sint, fieri prouide posset, ut parochus in eis facti species incidet, que ad Superioris utriusque jurisdictionem spectant; ut propriae sunt Episcopū, tum Superior Regularis eundem punire possent, vel eum revocantes, & Beneficio privantes, & tunc quidem ambo conjugis viribus agere oportet iuxta Recriptum Confiliī status an. 1678. vel eorum agentes, & ius, quod in eis mores eterius singulatum obtinet, exercentes; fieri quippe potest, ut ejusmodi parochus adest a recto ordine alienam vitam ducet, ut universa parochia malo exemplo foret, atque ita tum parochiali muneri si inutili rediret, tum ordinum suorum in injuryam notabilem irrogaret; ut proinde Superiori uterque, Ecclesiasticus, & Regularis eundem puniri possint, unus quidem penitus, quae Ecclesia Regulis, alter vero illis, quae Ordinis Statutis conformes, essent.

Si Religiosi causā exempli proprium habitum non deferret, Episcopū, & Abbas in eum lejuntum agere possunt; qui prior tamen posteriorē excluderet; sed mutuo non una ratione in id consipiraret, ut eundem parochum ad officium suum revocarent, atque ita bonum parochum, proubumque Religiosum efficerent; una enim qualitas alteri magnope inferire potest; quod sane sibi voluit Barbosa, cum dixit Regularum parochum a proprio Episcopo corrigi posse cumulative, & non privative, nimis Superiores duos juris superfluentia quadam ejus moribus invigilare, quia

nam

tamen alter excludat alterum, vel alter alterius defactu age- re nequerat.

Igitur inferi potest, Regularem, quamvis Parochum semper Superioribus suis subesse, nec, quia Parochus est, Regulatum esse desinere.

Nec refert dicere, allata pleraque testimonja id quidem evincere, Parochos suis Superioribus subiectos esse, mirum tamen videri non debere, quoniam eadem testimonja pro certo ponere ejusmodi Curas pussa putasse Commissiones, non autem perpetuos Titulos esse, cuiusmodi nunc temporis Premonstratensis Parochiā sunt. Ne enim ad examen reveretur, quod proponitur quod ea testimonja, an scilicet cum vero consentiat nec ne, responderetur, ex eo quod Parochie Regularis nunc temporis in titulum erecta sunt, non sequi eos, qui eas possident, propriis Superioribus Regularibus non amplius subiectos esse. Vera nimis ratio, quo eos Superioribus suis semper subiectos effici, ea est, quod semper illi remanent Religiosi, & proinde semper obnoxii sunt obligations implendi Religiosi hominis officia, quae cum Parochiā titulus loci, patris, & ororum ipsi incumbentibus extinguitur coniuga portione, si quid superis, in Ecclesiā, ad quas spectant, commoda, utilitatemque convertantur. Rex Scripto & Declaratione anno 1699. hac omnia statuta firmavit; statuque, ut pro eorum forma ac tenore executioni mandaverunt.

Adest etiam Statutum, quo precipit, ut Prelati, quando videbunt expedire, per se, vel alium idoneum Pastorem suos visitare, & quis sit familia statu, diligenter, & discrete consti- citur.

Ita habet statutum aliud: Ut singuli omnes omnium rerum, quae habent uolum, & dispensationem, compurgi fideliter edicere, & sinceras ac integras carundem descriptionem, sive invi- tationem, in quo omnia quoque tam debita quam credita, bona fide exprimant.

Adeo porro Parochorum non eadem ratio est ac Religiosorum, qui Episcopi conferuntur, ne enim illud dictatur, hos ipsos vota per servare teneri, ideo Superiorum Regularium potest subiecti definunt, quia dignitas, ad quam Papae eos elevit, Principes, & hierarchici Ordinis Capita ipsos effici, & quod inde consequitur, a subiectione eximti inferioris, a quo tamen illi dignitatem non obtinet, quemadmodum Parochi Regularis Parochias a propriis Superioribus accedere ad Generalia Familia Capitula, actionum suarum ratione redditur.

Quod si quando minores Prelati Parochi nuncupantur, & quamvis divini juris esse dicuntur, id tamen non impedit, quoniam Superiores Parochi tum Episcopi, tum Superiorum, quatenus Religiosi sunt, jurisdictioni subiectantur, quandoquidem ambo unanimi sententia eos Parochis private, & ad Claustrum redigere possunt, ut Recripto anno 1678. edito definitur. Sane Regulares Parochi a Superioribus suis Parochiale jurisdictionem non obtinent; verum Jurisdictione, qua in proprias Parochias gaudent, non perturbant, cum jubentur, dico audeant Lutetiae causa ab istis recedunt, ibidem in proprii Ordinis domiciliū sese recipere.

Pontificis, quorum supra auctoritas allata est, & Concilia non ignorabant, cujusmodi Parochorum efficit jurisdictione; eos tamen in eis capibus, quae ad Ordinem, & disciplinam Regularē spectant, propriis Superioribus subdiderunt. Concilium Moguntinum anno 1549. de parochi Regularibus verba faciens loquitur in hunc modum: Nihilominus sub Prelatis Regularium cura, qui eos corrigeant, volumus personare. Turonense Concilium anno 1583. celebratum non minus luculentem suam in hoc negotio mente aperte: Eos, inquit, qui sunt ad Ecclesiā Parochialium regimen assumpti, sive volum, vero sui Ordinis perpetuo obligari, nec professioe sua habent, capitū resuram, & alia huiusmodi insignia possunt defere.

Quod designat magis magisque firmanda Parochorum Regularium quod coram Superioribus subiecti inferiorve potest, est huius temporis confutatio. Dum cauta exempli statuta servet, quantum quidem parochiali munus patiuntur, eam vita rationem ingat, que probum Religiosum decet, vel falso Religiosi deducit omnino non afferat. Nec refert, Episcopum de eo parochio non conqueriri, constat enim, modo parochus in animarum regimen, & Sacramentorum administratione fatis bene obeat officium suum, sive non ultius in eis personam inquiri. Quod tandem in tuto non ponit Religiosum, qui ad perfectionem tendere debet, eaque de causa Reguli servandas fulcitur, & foliis eius obsequit, utique omnino necesse est, ut ipse de alieno fatale sollicitus invigilat sive ipsius sanctificationi, Regulas, & vota custodiens, atque ita bonus Religiosus evadens, Parochia utior, meliorque parochus.

Si ergo non ponit huic Prelato inter visitandum jus est, sive parochum corrigendi, visitatio est frugis expensae, idemque fuerit, ac si id juri Episcopo non esset, cum sit iniuste.

Nec refert, Episcopum de eo parochio non conqueriri,

constat enim, modo parochus in animarum regimen, & Sacramentorum administratione fatis bene obeat officium suum,

fere non ultius in eis personam inquiri. Quod tandem in tuto non ponit Religiosum, qui ad perfectionem

tendere debet, eaque de causa Reguli servandas fulcitur, & foliis eius obsequit, utique omnino necesse est, ut ipse de alieno fatale sollicitus invigilat sive ipsius sanctificationi, Regulas, & vota custodiens, atque ita bonus Religiosus evadens, Parochia utior, meliorque parochus.

Post hanc dicta sive temeritate prepugnari posse non creditur, parochiam Regularē, statim atque evallis parochus, a Prelatis sui obedientia emancipiari, nec amplius ei dem subiecti.

Hic forte concedetur, Religiosos parochum sive

Parochias propriis Superioribus subiectas, non autem in centuris immobiliis, in scilicet eorum Episcopo, vel in carcere confici, quia ita Curialibus obviandis functionibus inepti reddundare;

Si Premonstratensis Ordinis Statuta, quae singuli Religiosi

Professionis tempore se solemnē jurejurando servatores pro-

miscent, consuluntur, intelligetur, eos omnes & singulos ab Ordinis Prelatis pendere. Nec a residentie quidem loco

Lame Tom. 14.